

stemme i religiøse spørgsmål, og derfor ønsker vi, at kirke og stat skal adskilles.

Så mener vi, at det er helt utroligt, at vi stadig har en grundlov, der ikke sikrer stemmeretten for alle. § 29 i grundloven giver mulighed for, at personer, der er straffet, og personer, der er på offentlig hjælp, kan fratages deres stemmeret. Vi har jo set i USA, hvordan mange op til det seneste valg fik frataget stemmeretten, enten fordi de havde været straffet, eller – ifølge noget af det, der har været fremme – fordi de havde samme navn som nogle, der havde været straffet, eller samme fødselsdag som nogle, der havde været straffet. Nu har vi jo en bedre registrering i Danmark, så det ville nok ikke komme dertil.

Kl. 18.00

Med den politiske situation, der er i Danmark i dag, tror jeg heller ikke, at det nuværende flertal ville fratage de mange, der er på offentlig hjælp eller har været straffet, stemmeretten. Men der kunne pludselig ske en politisk udvikling, der gjorde, at man fratog disse mennesker stemmeretten, og vi mener, at det skal der sikres imod. Vi skal have en grundlov, hvorefter man ikke kan tage stemmeretten fra folk.

Vi vil også se på, hvordan man får stemmeretten. Hvem er det, der skal have ret til at stemme i Danmark? Hvem skal være med i demokratiet? Vi mener i Enhedslisten, at hvis man bor i et land og indgår i det lands samfund, bør man også deltage i demokratiet. Det er vigtigt, at man er med til at bestemme, og det forudsætter selvfølgelig, at man har stemmeret.

I Enhedslisten ønsker vi også at se på magtfordelingen. Andre har været inde på spørgsmålet om at få præciseret forholdet mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt, og det mener vi også er vigtigt. Men vi mener også, det er vigtigt at se på forholdet til den økonomiske magt. Vi forstår ikke, hvordan det kan være, at nogle få private virksomheders ret til at sælge sprøjtegifte skal gå forud for alle vi andres og vore børn og børnebørns ret til rent vand. Derfor ønsker vi, at der i en kommende grundlov bliver en bestemmelse om bæredygtighed og om, at der skal tages hensyn til naturen. Det har man fået ind i mange landes forfatninger, og det har rent faktisk betydning, når der skal træffes afgørelser om afvejningen mellem miljøinteresser og økonomiske interesser.

Vi mener også, det er vigtigt at få fastslået alles ret til viden – ikke kun med hensyn til offentlighed i forvaltningen, som andre ordførere har været inde på, men også til viden, der er skabt

for offentlige midler. Vi mener, der skal være offentlig adgang til domme, og vi mener, der skal være offentlig adgang til den forskning, der foregår på universiteterne. Det er et stort problem, at megen væsentlig viden patenteres i dag. Gener, lægemidler, der kan redde liv, og meget andet bliver unddraget muligheden for, at man kan få noget viden og udvikle nye produkter, og det mener vi der skal ses meget grundigt på i forbindelse med en kommende grundlovsændring.

Så er der nogle ting, som vi ikke mener, private skal kunne eje. Der er noget, som bør være ejt af os alle sammen, og som skal forvaltes således, at det også kan gives videre til de kommende generationer. Det gælder luften, vandet, jorden og de ressourcer, der er i vores undergrund.

Når man snakker med folk i andre lande, kan de slet ikke forstå vores debat om nordsøolien. Nordmændene f.eks. er overhovedet ikke i tvivl om, at olien er nordmændenes, olien er Norges. De kan slet ikke forstå, hvordan vi kan have den debat, vi har i Danmark, og hvordan vi kan tro, at en enkelt mand eller nogle få firmaer skal kunne eje noget så væsentligt som olien. Vi ønsker, at det skal indgå i en kommende grundlov, og vi håber, at der kan opnås flertal for, at der altså er en række ressourcer, som skal ejes af os alle sammen.

Så er der hele spørgsmålet om menneskerettighederne og de helt afgørende frihedsrettigheder. Den personlige frihed skal beskyttes bedre mod statsmagten, både med hensyn til det helt personlige – altså om man kan blive spærret inde eller ej – og med hensyn til vore personlige data og overvågningssamfundet.

I de senere år er der rejst en debat om, hvem det egentlig er, der ejer dele af os selv. Har vi ret til at bestemme over dele, der er taget ud af os selv, eller er det nogle andre, der har ret til at bestemme over dem? Det er nogle spørgsmål, som det aldrig har været aktuelt at diskutere tidligere, men den teknologiske udvikling har gjort det nødvendigt, at vi nu forholder os til dem.

Så er der spørgsmålet om ytringsfriheden: Hvordan sikrer vi, at man ikke bare har en formel ret til at ytre sig, men at man også har det reelt? Hvordan sikrer vi, at der er en bred mangfoldighed af medier, så der er mulighed for, at flere forskellige synspunkter kan komme til orde, og det ikke kun er dem, der har allerflest penge, som har mulighed for det? Og hvordan sikrer vi retten til en retfærdig rettergang? Der er